

Hämeen liitto

Niittykatu 5

13100 Hämeenlinna

LAUSUNTO HÄME-OHJELMASTA 2018+

Maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma ovat mielestämme huolestuttavan kaupunkikeskeisiä, vailla koko maaseutuvaltaisen maakunnan seutukohtaisia vahvuuksia huomioivia konkreettisia ja selkeitä suunnitelmia sekä toimenpiteitä.

Häme-ohjelmassa 2018+ ei mielestämme ole riittävästi huomioitu Kanta-Hämeen arvoa palvelutuottajana luonto-, liikunta- ja matkailutoimialoilla. Koko eteläinen Häme tarjoaa lähiliikunta-alueen pääkaupunkiseudulle. Liesjärven ja Torronsuon kansallispuistot ovat kävijämääriltään Etelä-Suomen suosituimpia. Niihin liittyvät ja verkottuvat jatkuvasti muun muassa laajeneva Eerikkilän urheiluopisto, Korteniemen perinnetila, Hämeen järviylängön retkeilyreitit, Evon alue ja erilliset luonnonsuojelualueet sekä lukuisat pk-yritykset. Suunnitelmassa ja ohjelmassa on hyvin vähän mainintoja saati tavoitteita näille toimialoille, vaikka valtakunnallisestikin matkailuteollisuus on saavuttanut jo metsäteollisuuden liikevaihdon, ja vaikka luontoalueiden merkitystä korostetaan joka ikisen kunnan strategioissa kansalaisten hyvinvointiin oleellisesti liittyvänä tekijänä.

Maakuntasuunnitelmassa (s. 30) todetaan visiona että "Kanta-Häme on merkittävä jalo- ja erikoismetallien, kuten kullan ja litiumin tuottaja. Kaivostoiminta on toteutettu ympäristönsä luonnonarvoja kunnioittaen ja niiden arvoja vähentämättä."

Visio on tärkeä, mutta otsikon "Biotalous ja luonnonvarojen kestävä käyttö" alla toive ei ole uskottava. Kaivostoiminnasta ei juuri löydy onnistuneita ympäristövastuullisia esimerkkejä Lounais-Hämeen kaltaisilla seuduilla eikä varsinkaan merkittävien matkailualueiden välittömässä läheisyydessä. Vaikka kaivostoimintaa olisikin mahdollista toteuttaa luontoarvoja kunnioittaen, emme pidä käytännössä todennäköisenä luonnon virkistys- ja matkailuarvojen ja kansallispuistoimagon säilymistä "merkittävillä kaivosalueilla". Tällä hetkellä väljä ja vanhentunut kaivoslainsäädäntömme ei myöskään erityisesti velvoita ylikansallisia omistajatahoja noudattamaan ympäristövastuuta.

Ehdotamme ohjelman tässä kohdassa todettavan koko Kanta-Hämeen ainutlaatuisen luonnon tarjoavan kestäväällä pohjalla työtä ja elämyksiä, hyvinvointia ja palveluita, vieläpä hyvin lyhyen matkan päässä kasvavista kaupunkialueista. Tämän resurssin tulee olla turvattu myös maakuntatason strategioissa.

Ehdotamme myös kirjattavan suunnitelmaan, että kaivostoimintaa toteutetaan ainoastaan Suomessa määriteltyjen kestävien periaatteiden mukaisesti ja että alueidenkäyttösuunnitelmien ja kaavoituksen avulla estetään arvokkaiden ja kansalliset ja kansainväliset standardit täyttävien luontokohteiden ja suojelualueiden tuhoutuminen. Tuhoutumiseksi katsomme myös suojelualueiden saavutettavuuden katoamisen mahdollisten laajojen kaivosalueiden puristuksessa.

Muita huomionarvoisia seikkoja Häme-ohjelmassa 2018+ ovat Kanta-Hämeen ja varsinkin Lounais-Hämeen kehittyminen koulutuksen ja tutkimuksen myötä bio- ja kiertotalouden osajana. Forssan seudun "järvivihreä" brändi nojaa alueen edelläkävijäyrityksiin. Hämeen ammattikorkeakoulun sekä Luonnonvarakeskuksen (LUKE) tulevaa merkittävää roolia ei myöskään ole nostettu riittävästi näkyviin. Jokioinen on LUKE:n yksi päätoimipaikka ja luonnontieteellisen kokeellisen toiminnan Suomen suurin osaja. LUKE:n strategisten linjausten mukaisesti Häme tulee kasvamaan isoksi kansainväliseksi toimijaksi tällä tutkimuksen osa-alueella.

Maakuntaohjelman ”toimintalinja 1 Uudistuva ja muutosjoustava Kanta-Häme” on onnistunein visio ohjelmassa. Ohjelmassa ja varsinkin suunnitelmassa tulisi vielä kuitenkin tarkemmin huomioida asukkaiden mahdollisuudet asua joustavasti useammalla paikkakunnalla. Alue ja kunnat tulevat hyötymään Kanta-Hämeen varsin merkittävästä loma-asuntokannasta. Tulevaisuudessa etätöön tekeminen lisääntyy, ja todennäköisesti tulevaisuudessa toteutuva verotuksen joustava siirtäminen useamman kotipaikan välillä helpottaa ihmisten liikkuvuutta sekä kulujen ja tuottojen tasaamista alueemme eduksi.

Järjestöjen roolia osallisuuden edistämässä ja tulevan maakunnan palvelujen järjestäjänä olisi hyvä huomioida aiempaa enemmän. Järjestöissä on paljon osaamista, mitä pitäisi jo nyt käyttää paremmin hyväksi, ja ottaa järjestöt aktiivisemmin mukaan asioiden valmisteluun, suunnitteluun ja toteutukseen. Tulevassa maakuntauudistuksessa olisi hyvä taata järjestöille, yhtä lailla kuin yrityksille ja julkiselle sektorille, mahdollisuus toimia yhtenä palvelun tarjoajana muiden joukossa.

Kaiken kaikkiaan toivomme näiden kommenttien myötä, että Häme-ohjelmassa 2018+ Kanta-Hämeen ainutlaatuinen merkitys koko Etelä-Suomelle luontoarvojaan kunnioittavana ja vaalivana kokonaisuutena tulisi kattavasti ja todenmukaisesti esiin.

Lahdessa 17.10.2017

Hämeen Vihreät ry

Puheenjohtaja

Riina Puusaari

riina.puusaari@vihreat.fi

+358 44 575 0631

Toiminnanjohtaja

Satu Söderström-Ruottinen

satu.soderstrom-ruottinen@vihreat.fi

+358 40 5588 598

Hämeen Vihreät ry

Hollolankatu 3 LH 13

15110 Lahti